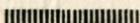

зицький, Вериківський, Гайдай, Демуцький, Яціневич, Ревуцький, і інші.

В західноукраїнських землях під Австрією знаходимо в тому часі теж імена визначних музик, як ось: Матюк, Вербицький, Воробкевич, Кипріян, Нижанківський, Січинський, Барвінський, Людкевич, Ярославенко й інші.

Після вибуху російської революції і з утворенням Української Держави український уряд відразу заопікувався українською музикою і з ініціативи гол. отамана Симона Петлюри створено Українську Республіканську Капелю, а провід над нею віддано Ол. Кошицеві. Вона перетворилася згодом в Український Національний Хор і вийшла в світ добувати признання для нововідбудованої Української Держави. В рр. 1922—1924 обіходила вона світ, між іншим і Америку, й принесла небувалі прихильні рецензії світової преси 12 мовами. Відновлений Український Хор відбув подорож по східніх американських містах з нагоди 200-ліття народин Вашингтона в 1932 р.

Є. Ю. Пеленський

ОСТАННЄ ПОЕТИЧНЕ СЛОВО ШЕВЧЕНКА *

В гущу життєвих інтересів і плянів, таких багатих і живих ще на початку 1861 року в Шевченка, ненадійно вривається пропущта смерти. Вислід тому дав поет у своєму останньому творі: „Чи не покинуть нам, небого...“, творі, що був писаний коротко перед смертю (перша частина 14. лютня 1861 р., друга кілька днів пізніше).

В своєму вияві є це типово класична річ. Класичні тенденції доходять тут до найповнішого виразу.

Поезія „Чи не покинуть нам, небого...“ проведена в пляні розмови поета з музою. — Ціла вона пронизана типовими класичними образами й висловами. Її тема — смерть, тож передовсім виринає тут старовинне царство тіней. Згадані ріки підземелля, Флегетон, Стикс, Лета, згаданий підземний перевізник Харон. Не про „життя“ говорить Шевченко, а про Парку-пряху. Замість згадати лікаря, наводить ім'я Ескуляпа, як це зрештою скрізь у творах залюбки робить.

Друга, сказати б бічна, тема це слава, слава поета. Ця тема викликає відомий в поетиці, як найкласичніший з класичних — гексаметр і епопею. Вони, щоправда вжиті в дещо іронічному значенні, але це відноситься не до гексаметру епопеї, а до са-

*) Розділ з праці про класичні традиції творчості Шевченка 1830—1861 року. У ній проводена теза, що поезія Шевченка з тих років була класична, з тим, що тоді класицизм охоплював не тільки старинну Грецію й Рим, але й старозавітну Палестину. Звідсіля поезії Шевченка того часу опрацьовують класичні або біблійні теми.

мого таки поета, що й на початку називає свої вірші „нік-чесними”.

Куди важніша від оцих класичних формально-наявних акцесоріїв ідея твору. Вона виявляється в відношенню поета до Музи, такому, що живо пригадує старинних. Видна вона й увідношенню поета до слави. Вміраючи, думає, як і давній грек, передовсім про неї. Завдяки славі стається безсмертним, звідси слава цінна, свята, тому й за нею просить у Музи:

„Благослови мене, друже,
Славою святою!“

або про бесмерття:

„Через Лету... перенесем
І славу святу —
Безвічну, молодую...“

Тут слава скрізь — свята. Хоч є в вірші ще добавлена інша нотка („Або — цур їй, друже! І без неї обійдуся“), то вона не ламає основного тону. Навпаки, видається, що ця нотка зявилася тут виключно як наслідок формально-мистецьких вимог.

Такі ж типово класичні погляди на життя, на смерть, на світ. В життю шукав Шевченко того, що й грецькі фільософи: мудрості, або краще, софії. Шукав і знайшов, і в знайденому знайшов міру:

„І розуму таки набрались,
То й буде з нас!“

І світ для нього, як і для кожного грека — життєрадісний: „веселий, ясний та глибокий“.

Шевченко, як грек, сповнений вщерть кальокагатією, вмів жити, але й уміє вмерти. Лаштуючись „в далеку дорогу“, до Бога, глядить на смерть очима грецького фільософа:

....Ходімо спати,
Ходімо в хату спочивати...
Весела хата, щоб ти знала“.

Класичний погляд на смерть тут обєднаний в одне з християнським. В дальшому наближається Шевченко більш до першого. — Коли християнин хотів би якнайдовше, аж до останнього подиху життя на землі хвалити Бога, то старовинний грек волів умерти тоді, коли відходила сила, коли він переставав жити повновартним життям. Теж саме й у Шевченка:

„Поки вогонь не захолонув,
Ходімо лучче до Харона“.

Чи ці думки про життя і смерть і славу не пригадують живо ідею неодного класичного твору?

Як класик обєднав Шевченко у своїй творчості, зокрема в вірші „Чи не покинуть нам, небого“, все те найкраще, що дали Еллада й Рома: поета, фільософа й героя. Вяжеться з тим старозавітне праведництво.

Знайшлось там місце для коханої України, знайшлось і для давньої мрії поета про хатину в гаю над Дніпром, про дружину. Замість над Дніпром повстане хата над Флєгетоном, чи Стиксом, дружиною для поета стане Муз. А Україну так Шевченко любив, що без неї і на тому світі не зможе жити. Буде її згадувати, як і тут згадував, буде врешті про неї співати, як і тут співав:

Дніпро, Україну згадаєм,
Веселі селища в гаях;
Могили — гори на степах
І веселенько заспіваєм...

|||||